

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2 Ιουνίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2111

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ.34060

Επιβολή προσωρινών μέτρων στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για την προστασία της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19, για το χρονικό διάστημα από 6.6.2020 έως και 9.7.2020.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ -
ΥΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του άρθρου πρώτου της από 25.2.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (Α' 42) και ιδίως της περ. στ' της παρ. 2 και της περ. δ' της παρ. 4 αυτού, όπως αυτή κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4682/2020 (Α' 76),

β. του π.δ. 18/2018 «Οργανισμός του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α' 31),

γ. του π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α' 148),

δ. του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119),

ε. του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

2. Την υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.23093/6.4.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης κάθε είδους λειτουργιών και ιεροπραξιών

στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για το χρονικό διάστημα από 12.4.2020 έως και 20.4.2020» (Β' 1178), όπως η ισχύς αυτής παρατάθηκε, αρχικώς, με την υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.25763/16.4.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Παράταση ισχύος της υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.23093/6.4.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 1178) έως και τις 28.4.2020» (Β' 1471) και εκ νέου, με την υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.27283/28.4.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Παράταση ισχύος της υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.23093/6.4.2020 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 1178) έως και τις 3.5.2020» (Β' 1628).

3. Την υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.27807/2.5.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης της τέλεσης λειτουργιών και ιεροπραξιών στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας και μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19 στους χώρους αυτούς για το χρονικό διάστημα από 4.5.2020 έως και 16.5.2020» (Β' 1643).

4. Την υπ' αρ. Δ1α/Γ.Π.οικ.29519/12.5.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «Επιβολή προσωρινών μέτρων στους θρησκευτικούς χώρους λατρείας για την προστασία της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19, για το χρονικό διάστημα από 17.5.2020 έως και 5.6.2020» (Β' 1816).

5. Την από 1.6.2020 εισήγηση της Εθνικής Επιτροπής Προστασίας Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19.

6. Την υπ' αρ. Β1α/οικ. 34057/2.6.2020 βεβαίωση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την οποία η έκδοση της παρούσας απόφασης δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Άρθρο μόνο

1. Επιτρέπεται η τέλεση λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών, μυστηρίων, κηδειών (και των σχετικών με αυτές θρησκευτικών λειτουργιών και λοιπών ιεροπραξιών και ταφικών εκδηλώσεων) και κάθε είδους θρησκευτικών τελετών, καθώς και η προσέλευση προσώπων για ατομική ή κατ'ιδίαν προσευχή σε όλους ανεξαιρέτως τους χώρους θρησκευτικής λατρείας (κάθε είδους και κάθε νομικού, κανονικού και εν γένει θρησκευτικού καθεστώτος ναών και παρεκκλησίων, ευκτηρίων οίκων, τεμενών, συναγωγών κ.λπ.) κάθε δόγματος και θρησκείας, ανεξαρτήτως μεγέθους και χωρητικότητάς τους, στο σύνολο της Επικράτειας μόνο υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας:

α) ο μέγιστος αριθμός ατόμων που επιτρέπεται να παρίσταται εντός του χώρου λατρείας προκύπτει από την τήρηση της αναλογίας ενός (1) ατόμου ανά πέντε (5) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους προς όλες τις κατευθύνσεις. Στον υπολογισμό του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνεται αποκλειστικά και μόνο η επιφάνεια του κύριου/ωφέλιμου χώρου που εξυπηρετεί τις λατρευτικές ανάγκες και δεν συμπεριλαμβάνονται οι επιφάνειες τυχόν άλλων όμορων κυρίων χώρων του ακινήτου που εξυπηρετούν δραστηριότητες μη λατρευτικές (π.χ. χώροι σεμιναρίων και αναγνωστηρίων), τυχόν βοηθητικών χώρων (π.χ. γραφείων, αποθηκών), χώρων υγιεινής, κοινοχρήστων κ.λπ. Ο κατά νόμο υπεύθυνος θρησκευτικός λειτουργός οφείλει να προχωρήσει στην εσωτερική διαμόρφωση του χώρου λατρείας, ώστε να είναι αμέσως διακριτές οι θέσεις (ορθίων ή καθημένων) που μπορούν να καταλάβουν οι προσερχόμενοι και να διατηρείται ο μέγιστος αριθμός τους εντός του ορίου της προαναφερθείσας αναλογίας, καθώς και η απόσταση του ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους προς όλες τις κατευθύνσεις,

β) σε περίπτωση που η επιφάνεια του χώρου λατρείας υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) τ.μ., ως μέγιστος αριθμός παρισταμένων ορίζεται ο αριθμός εκατό (100),

γ) να τηρούνται όλα τα θεσπισθέντα προληπτικά μέτρα υγιεινής για την αποφυγή μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, όπως αυτά ανακοινώνονται από τον ΕΟΔΥ και από την Εθνική Επιτροπή Προστασίας Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19.

2. α) Οι κατά νόμο υπεύθυνοι θρησκευτικοί λειτουργοί οφείλουν να διασφαλίζουν ότι τηρείται ανά πάσα στιγμή ο μέγιστος επιτρεπόμενος συνολικός αριθμός ατόμων, η αναλογία ένα (1) άτομο ανά πέντε (5) τ.μ., η απόσταση του ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους, καθώς και τα μέτρα υγιεινής για την αποφυγή μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, όπως ορίζονται από την Εθνική Επιτροπή Προστασίας Δημόσιας Υγείας έναντι του κορωνοϊού COVID-19.

β) Στις εισόδους των χώρων λατρείας υπάρχουν υποχρεωτικά δυο σταθμοί αντισηπτικών προς χρήση των προσερχόμενων. Η υγιεινή των χεριών με αντισηπτικό είναι υποχρεωτική κατά την είσοδο στο χώρο λατρείας.

γ) Στις εισόδους των χώρων λατρείας στους οποίους οι προσερχόμενοι δεν επιτρέπεται να εισέλθουν με τα

υποδήματά τους, πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα πλύσης των ποδιών, με τήρηση της απόστασης του ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου ή χρήσης ποδοναρίων, τα οποία δεν επαναχρησιμοποιούνται. Τα υποδήματά τους πρέπει να τοποθετούνται από τους ίδιους εντός σακούλας, η οποία κλείνει ερμητικά. Συνιστάται κάθε σακούλα υποδημάτων να τοποθετείται ξεχωριστά και χωρίς επαφή μεταξύ τους. Σε περίπτωση που το λατρευτικό τυπικό περιλαμβάνει τη χρήση χαλιού, συνιστάται οι προσερχόμενοι να φέρουν και να χρησιμοποιούν εντός του χώρου λατρείας το δικό τους χαλί προσευχής.

δ) Απαγορεύεται η χρήση πνευστών οργάνων. Εάν κατά το οικείο λατρευτικό τυπικό προβλέπεται η ύπαρξη χορωδίας ή ομαδικής υμνωδίας/απαγγελίας θρησκευτικών ύμνων από τους πιστούς, συνιστάται η αποφυγή τους ή η τήρηση τουλάχιστον τριών (3) μέτρων απόστασης μεταξύ τους.

ε) Καθ'όλη τη διάρκεια παραμονής στον χώρο λατρείας συνιστάται η χρήση προστατευτικής υφασμάτινης μάσκας από τους προσερχόμενους. Για την εξυπηρέτησή τους πρέπει, σε εμφανές σημείο κάθε χώρου λατρείας, να έχει ληφθεί πρόνοια για τον αναγκαίο εξοπλισμό υγιεινής (χαρτομάντηλα ή χάρτινες πετσέτες κ.λπ.).

στ) Είναι απαραίτητος ο συχνός καθαρισμός και η τοπική απολύμανση των επιφανειών που αγγίζονται (π.χ. κουμπαστές, χερούλια, διακόπτες) ή χρησιμοποιούνται για την εκδήλωση του θρησκευτικού φρονήματος από πολλά πρόσωπα.

ζ) Στις εξόδους των χώρων λατρείας τοποθετούνται υποχρεωτικά κάδοι για την απόρριψη του χρησιμοποιηθέντος εξοπλισμού υγιεινής (μάσκες, γάντια, χαρτομάντηλα, ποδονάρια κ.λπ.).

η) Με ευθύνη του κατά νόμο υπεύθυνου θρησκευτικού λειτουργού εφαρμόζεται σύστημα ελεγχόμενης εισόδου προσώπων στο χώρο λατρείας, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός και να τηρείται η απόσταση του ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου μεταξύ τους. Ο εφαρμόζων το σύστημα ελέγχου αναμονής στις εισόδους των χώρων λατρείας φέρει υποχρεωτικά όλα τα απαραίτητα μέσα προστασίας του (π.χ. μάσκα, γάντια).

θ) Ο φυσικός αερισμός των χώρων λατρείας είναι υποχρεωτικός καθ'όλη τη διάρκεια λειτουργίας τους. Σε περίπτωση χρήσης τεχνητού κλιματισμού, πρέπει να εξασφαλίζεται ταυτόχρονα και φυσικός αερισμός με ανοικτές πόρτες και παράθυρα.

ι) Εφόσον κάποιος παρουσιάσει συμπτώματα ασθένειας, θα πρέπει να απομακρύνεται με ευθύνη του κατά νόμο υπεύθυνου θρησκευτικού λειτουργού, από τον χώρο λατρείας, τηρώντας τις απαραίτητες προφυλάξεις. Εφόσον δεν είναι δυνατή η άμεση απομάκρυνσή του, πρέπει να απομονωθεί προσωρινά μέχρι την ασφαλή απομάκρυνσή του, αποφεύγοντας την επαφή με άλλα άτομα. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να έχει προβλεφθεί ειδικός χώρος με εξαερισμό, μάσκες, χαρτομάντηλα, πλαστική σακούλα για απόρριψη αυτών και αντισηπτικό χεριών.

3. Ο κατά νόμο υπεύθυνος θρησκευτικός λειτουργός οφείλει να ενημερώνει με κάθε πρόσφορο τρόπο (ανάρτηση σε ιστοσελίδα, ανακοίνωση κ.λπ.) και σε κάθε πε-

ρίπτωση να αναρτά σε εμφανές σημείο της εισόδου του χώρου λατρείας: α) τις ώρες κατά τις οποίες τελούνται λειτουργίες, λατρευτικές συνάξεις, ιεροπραξίες και κάθε είδους θρησκευτικές τελετές, β) τις ώρες κατά τις οποίες είναι ανοικτός ο χώρος λατρείας για την πραγματοποίηση ατομικής ή κατ'ιδίαν προσευχής και γ) τον συνολικό αριθμό ατόμων που μπορούν να παρευρίσκονται ταυτόχρονα στον χώρο λατρείας σύμφωνα με την αναλογία ένα (1) άτομο ανά πέντε (5) τ.μ., με απόσταση μεταξύ τους ενός και ημίσεος (1,5) μέτρου και με την επιφύλαξη ότι, σε περίπτωση που η επιφάνεια του χώρου λατρείας υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) τ.μ., ως μέγιστος αριθμός παρισταμένων ορίζεται ο αριθμός εκατό (100).

4. Οι ως άνω υποχρεώσεις καταλαμβάνουν και τους χώρους λατρείας που βρίσκονται εντός δημοσίων, δημοτικών, φιланθρωπικών, κοινωφελών ή άλλων υπηρεσιών, καταστημάτων και εγκαταστάσεων (π.χ. νοσοκομείων και ψυχιατρείων, γηροκομείων, οικότροφείων, κοιμητηρίων, κατασκηνώσεων), ιδιωτικών κτημάτων, κτιρίων και επιχειρήσεων (π.χ. συγκροτημάτων κατοικιών, κέντρων εκδηλώσεων, ξενοδοχείων). Υπεύθυνοι τήρησης των όρων, προϋποθέσεων και μέτρων της παρούσας στους προαναφερθέντες χώρους, είναι οι ιδιοκτήτες τους και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους.

5. Οι ως άνω υποχρεώσεις καταλαμβάνουν και τις Ιερές Μονές, τα Μοναστήρια, τα Ησυχαστήρια και τους λοιπούς χώρους εγκαταβίωσης εντός της Επικράτειας. Ο αριθμός επισκεπτών που μπορούν να δέχονται ημερησίως (χωρίς διανυκτέρευση) δεν μπορεί να υπερβαίνει την αναλογία

ένα (1) άτομο ανά πέντε (5) τ.μ. του Καθολικού της Ιεράς Μονής ή του κεντρικού χώρου λατρείας του Μοναστηρίου ή του χώρου εγκαταβίωσης, με ανώτατο όριο τα εκατό (100) άτομα. Οι απαγορεύσεις επισκέψεων και όλα τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που αφορούν στις Ιερές Μονές της Αθωνικής Πολιτείας, αποφασίζονται από τον Διοικητή του Αγίου Όρους, κατόπιν προηγούμενης ενημέρωσης της Ιεράς Κοινότητας. Με την ως άνω απόφαση του Διοικητή ορίζεται, εφεξής, ο αριθμός των εισερχομένων ημερησίως επισκεπτών, εντός των ορίων που αναφέρονται ανωτέρω. Ο Διοικητής εποπτεύει την ορθή τήρηση όλων των μέτρων προστασίας, είτε αυτά λαμβάνονται από τον ίδιο τοπικά είτε λαμβάνονται σε επίπεδο Επικράτειας.

6. Σε περίπτωση τέλεσης λειτουργίας, λατρευτικής σύναξης, ιεροπραξίας, μυστηρίου και κάθε είδους θρησκευτικής τελετής σε υπαίθριους χώρους, ισχύουν τα θεσπισθέντα προληπτικά μέτρα υγιεινής για την αποφυγή μετάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 και οι σχετικοί κανόνες περί δημοσίων, υπαίθριων συναθροίσεων.

7. Η παρούσα ισχύει για το χρονικό διάστημα από 6.6.2020 έως και 9.7.2020.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 2 Ιουνίου 2020

Οι Υπουργοί

Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Υγείας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

